

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ТЕЛӘЧЕ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОН СОВЕТЫ
(IV чакырылыш)

егерме алтынчы утырыш
КАРАРЫ

26 июнь 2023 ел

№ 196

Теләче ав.

Татарстан Республикасы Теләче муниципаль район Советының муниципаль контроль өлкәсендәге кайбер карарларына үзгәрешләр кертү турында

Татарстан Республикасы Икътисад министрлыгының 2023 елның 22 мартындагы 01-51/1951 номерлы хатын карап, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә газ белән тәэмин итү турында» Федераль законның 2 һәм 3 статьяларына һәм Россия Федерациясе Торак кодексына үзгәрешләр кертү хакында» 2023 елның 18 мартындагы 71-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, Татарстан Республикасы Теләче муниципаль район Советы карар итте:

1. Теләче муниципаль районы Советының 2021 елның 07 октябрәндәге 79 номерлы «Теләче муниципаль районы территориясендә муниципаль торак контроле турында нигезләмәне раслау хакында» карары белән расланган Теләче муниципаль районында жирле әһәмияттәге махсус сакланылучы табигать территорияләрен саклау һәм алардан файдалану өлкәсендәге муниципаль контроль турындагы Нигезләмәгә (алга таба текст буенча - Нигезләмә) (15.12.2021 № 79, 27.12.2021 № 102 карарлар редакциясендә) түбәндәге үзгәрешләрне кертте:

1.1. Нигезләмәнең 1.2 пунктындагы беренче абзацында «энергетик нәтижәлелек» сүзләреннән соң «Россия Федерациясендә газ белән тәэмин итү турындагы законнар» сүзләрен өстәргә.

1.2. Нигезләмәнең 1.2 пунктының 1 пунктчасын түбәндәге эчтәлекле абзац белән тулыландырырга: «йорт эчендәге һәм (яисә) квартал эчендәге газ жиһазларын имин эксплуатацияләү һәм аларга техник хезмәт күрсәтү таләпләрен, шулай ук күпфатирлы йортта гомуми мөлкәткә караган вентиляция һәм төтен каналларын карап тоту таләпләрен.».

1.3. Нигезләмәне түбәндәге эчтәлектәге «Судка кадәр шикаять бирү» 8 бүлегә белән тулыландырырга:

«8. Судка кадәр шикаять бирү

8.1. Алар фикеренчә, муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре турыдан-туры бозылган контрольлек итүче затлар Контроль органы житәкчесе урынбасары һәм инспекторларның түбәндәге карарларына судка кадәр шикаять бирергә хокуклы (алга таба шулай ук - вазыйфай затлар):

- 1) контроль чаралар уздыру турында карарлар;
- 2) ачыкланган хокук бозуларны бетерү турында контроль чаралар актлары, күрсәтмэләр;
- 3) контроль чаралар кысаларында вазыйфай затларның гамәлләре (гамәл кылмаулары).

8.2. Шикаять, 248-ФЗ номерлы Федераль законның 40 статьясындагы 1.1 өлешендә каралган очрактан тыш, дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталын һәм (яки) региональ порталларын кулланып, контроль органга электрон рәвештә контроль органга тапшырыла.

Гражданин шикаятен тапшырганда ул гади электрон имза яисә квалификацияле электрон имза белән имзаланган булырга тиеш. Шикаять биргәндә оешма тарафыннан ул көчәйтелгән квалификацияле электрон имза белән имзаланырга тиеш.

Шикаятькә куела торган материаллар, шул исәптән фото - һәм видеоматериаллар контрольдә тотучы зат тарафыннан электрон рәвештә тапшырыла.

8.3. Контроль органның карарына, аның вазыйфай затларының гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаять тикшерү органы житәкчесе (житәкчесе урынбасары) тарафыннан карала.

8.4. Шикаять контрольдә тотучы зат үз хокукларын бозу турында белә яки белергә тиеш булган көннән соң утыз календарь көн эчендә бирелергә мөмкин.

Контроль органы күрсәтмәсенә шикаять контрольлек итүче зат тарафыннан күрсәтмә алынганнан соң ун эш көне эчендә бирелергә мөмкин.

8.5. Шикаять бирү срогының нигезле сәбәбе булган очракта, бу срок контрольдә тотучы зат үтенечнамәсе буенча контрольлек итүче орган тарафыннан торгызылырга мөмкин.

8.6. Шикаять буенча карар кабул ителгәнче шикаять биргән контрольдә тотыла торган зат аны кире алырга мөмкин. Шул ук вакытта шикаятьне шул ук нигезләр буенча кабат жибәрү рөхсәт ителми.

8.7. Шикаятьтә контроль органның шикаять белдерелә торган карарын үтәүне туктатып тору турында үтенечнамә булырга мөмкин.

8.8. Шикаятьне теркәгәннән соң ике эш көненнән дә соңга калмыйча тикшерү органы житәкчесе (житәкчесе урынбасары) тарафыннан карар кабул ителә:

- 1) контроль органның шикаять бирелә торган карарын үтәүне туктатып тору турында;
- 2) контроль органның дөгъвалана торган карарын үтәүне туктатып торудан баш тарту турында.

Кабул ителгән карар турында мәгълүмат шикаять биргән контрольлек итүче затка, карар кабул ителгәннән соң бер эш көне эчендә жибәрелә.

8.9. Шикаятьтә түбәндәге мәгълүматлар булырга тиеш:

- 1) карар һәм (яисә) гамәле (гамәл кылмавы) шикаять белдерелә торган контроль орган исеме, вазыйфай затының исеме, фамилиясе, атасының исеме (булган очракта);

- 2) гражданның фамилиясен, исемен, атасының исемен (булган очракта), яшәү урыны (эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны) турында белешмәләрне, йә күзәтүче зат булган оешманың исеме, әлегә оешманың урнашкан урыны турында белешмәләр, йә ышанычнамә һәм фамилия реквизитлары, исеме, атасының

исеме (булган очракта) шикаятъ биргән затның исеме, атасының исеме (булган очракта), шикаятъне карау вакытына үзара эшчәнлекне башкаруның теләгән ысулы һәм аның буенча карар алуның теләгән ысулы;

3) контроль органның һәм (яисә) аның вазыйфай затының дөгъвалана торган карары турында белешмәләр, алар шикаятъ биргән контрольдә торучы затның хокукларын бозуга китергән яисә китерергә мөмкин;

4) контроль орган карары һәм (яисә) вазыйфай затның гамәле (гамәл кылмавы) нигезендә контрольдә тотыла торган затның нигезләре һәм дәлилләре. Контрольдә тотучы зат тарафыннан аның дәлилләрен раслый торган документлар (булганда), йә аларның күчермәләре тапшырылырга мөмкин;

5) шикаятъ биргән контрольдә торучы затның таләпләре;

6) контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында контроль чараның исәпкә алу номеры, әгәр Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан башкасы билгеләнмәгән булса, аңа карата шикаятъ бирелә.

8.10. Шикаятътә Контроль органы вазыйфай затларының яисә аларның гаилә әгъзаларының тормышына, сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә карата цензурасыз яисә мыскыллы булган әйтелмәләр, янаулар булырга тиеш түгел.

8.11. Шикаятъне бирү «Бердәм идентификация һәм аутентификация системасы» Федераль дәүләт мәгълүмат системасы ярдәмендә тиешле хокукны биргән очракта, контрольдә тотыла торган затның вәкаләтле вәкиле тарафыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин.

8.12. Контроль орган шикаятъ алынганнан соң биш эш көне эчендә шикаятъне караудан баш тарту турында карар кабул итә:

1) шикаятъ әлегә Нигезләмәнең 5.4 пункттында билгеләнгән шикаятъ бирү сроклары тәмамланганнан соң бирелә һәм шикаятъ бирүгә жибәрелгән срокны торгызу турында үтенечнамәне үз эченә алмый;

2) шикаятъ бирүгә жибәрелгән вакытны озынайту турындагы үтенечнамәне канәгатьләндерүдән баш тартылу;

3) аны биргән контрольдә торучы заттан шикаятъ буенча карар кабул ителгәнчегә кадәр шикаятъне кире алу турында гариза килү;

4) шикаятътә куелган мәсьәләләр буенча суд карары булу;

5) элек контроль органга шул ук контрольдә тотыла торган заттан шул ук нигезләрдә башка шикаятъ бирелү;

6) шикаятътә Контроль органы вазыйфай затларының, шулай ук аларның гаилә әгъзаларының тормышына, сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә цензурасыз яисә мыскыллы аңлатмалар, куркынычлар бар;

7) элек әлегә контрольдә тотыла торган затның шикаятъ белән кабат мөрәжәгать итү мөмкинлеген юкка чыгара торган шул ук предмет буенча шикаятъне караудан баш тартса һәм яңа дәлилләр яисә хәлләр китерелмәсә;

8) шикаятъ тиешле булмаган органга бирелгән;

9) Россия Федерациясе законнарында контроль орган карарларына шикаятъ белдерү буенча суд тәртибе генә каралган.

8.13. Әлегә Нигезләмәнең 5.12 пункттының 3-8 бүлекләрендә күрсәтелгән нигезләр буенча шикаятъне караудан баш тарту судка кадәр шикаятъ бирү нәтижәсе булып тормый һәм контроль орган карарларына, вазыйфай затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата суд тарафыннан шикаятъ белдерү өчен нигез була алмый.

8.14. Шикаятыне караганда контроль орган Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан расланган контроль (күзәтчелек) эшчәнлегенә судка кадәр шикаяты бирүнең мәгълүмати системасын алып бару кагыйдәләре нигезендә контроль (күзәтчелек) эшчәнлегенә карата судка кадәр шикаяты бирүнең мәгълүмати системасын куллана.

8.15 Шикаяты тикшерү органы житәкчесе (житәкчесе урынбасары) тарафыннан теркәлгәннән соң 20 эш көне эчендә каралырга тиеш.

8.16. Күрсәтелгән срок егерме эш көненә озайтылырга мөмкин, түбәндәге аерым очракларда:

1) гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаяты белдерелә торган вазыйфаи затка карата шикаятытә күрсәтелгән фактлар буенча хезмәт тикшерүен уздыру;

2) житди сәбәпләр аркасында (авыру, отпуск, командировка) гамәлләре (гамәл кылмавы) шикаяты ителә торган вазыйфаи затның булмавы.

8.17. Контроль орган контрольлек итүче заттан шикаяты биргән, өстәмә мәгълүмат һәм шикаяты предметына караган документлар соратып алырга хокуклы. Контрольдә тотучы зат әлеге мәгълүматны һәм документларны соратып алу жибәргәннән соң биш эш көне эчендә тапшырырга хокуклы.

Шикаятыне карау срогы дәвамында шикаяты предметына керә торган өстәмә мәгълүмат һәм документлар тапшыру турындагы соратуны вәкаләтле орган тарафыннан алынган мизгелгә кадәр, ләкин сорату жибәрелгәннән соң биш эш көненнән дә артмаска тиеш.

Контрольдә тотучы заттан шикаяты предметына караган өстәмә мәгълүмат һәм документлар алынмау шикаятыне караудан баш тарту өчен нигез булып тормый.

8.18. Шикаятыне биргән контрольдә торучы заттан дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары яки аларга буйсынучы оешмалар карамагында булган мәгълүматны һәм документларны соратып алу рөхсәт ителми.

Шикаятыне биргән зат шикаяты буенча йомгаклау карары кабул ителгәнче, үз теләге белән шикаяты предметына караган өстәмә материаллар тапшырырга хокуклы.

8.19. Кабул ителгән карарның законлылыгын һәм нигезлелеген раслау һәм (яки) кылынган гамәлнең (гамәл кылмау) бурычы контроль органга йөкләнә.

8.20. Шикаятыне карау нәтижәләре буенча контроль органы житәкчесе (житәкчесе урынбасары) түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

1) шикаятыне канәгатьләндерми калдыра;

2) Контроль орган карарын тулысынча яисә өлешчә юкка чыгара;

3) Контроль орган карарын тулысынча юкка чыгара һәм яңа карар кабул итә;

4) вазыйфаи затларның гамәлләрен (гамәл кылмавын) законсыз дип таный һәм асылы буенча, шул исәптән билгеле бер гамәлләр кирәк булганда гамәлгә ашыру турында карар чыгара.

8.21. Контроль органның кабул ителгән карарны нигезләүне, аны үтәү срогын һәм тәртибен үз эченә алган карары контрольдә тотылган кешенең шәхси кабинетында дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталында һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең төбәк порталында кабул ителгәннән соң бер эш көненнән дә соңга калмыйча урнаштырыла.».

2.

Теләче муниципаль районы Советының 2021 елның 07 октябрәндәге 79 номерлы

«Теләче муниципаль районы территориясендә муниципаль торак контроле турында нигезләмәне раслау хакында» карары белән расланган Теләче муниципаль урман районында муниципаль контроль турындагы Нигезләмәне (алга таба текст буенча - Нигезләмә) (15.12.2021 ел № 79, 27.12.2021 ел № 102 карарлар редакциясендә) түбәндәге эчтәлектәге «Судка кадәр шикаять бирү» 5 бүлегенә белән тулыландырырга:

«5. Судка кадәр шикаять бирү»

5.1. Алар фикеренчә, муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре турыдан-туры бозылган контрольлек итүче затлар Контроль органы житәкчесе урынбасары һәм инспекторларның түбәндәге карарларына судка кадәр шикаять бирергә хокуклы (алга таба шулай ук - вазыйфай затлар):

- 1) контроль чаралар уздыру турында карарлар;
- 2) ачыкланган хокук бозуларны бетерү турында контроль чаралар актлары, күрсәтмәләр;
- 3) контроль чаралар кысаларында вазыйфай затларның гамәлләре (гамәл кылмаулары).

5.2. Шикаять, 248-ФЗ номерлы Федераль законның 40 статьясындагы 1.1 өлешендә каралган очрактан тыш, дөүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталын һәм (яки) региональ порталларын кулланып, контроль органга электрон рәвештә контроль органга тапшырыла.

Гражданин шикаятен тапшырганда ул гади электрон имза яисә квалификацияле электрон имза белән имзаланган булырга тиеш. Шикаять биргәндә оешма тарафыннан ул көчәйтелгән квалификацияле электрон имза белән имзаланырга тиеш.

Шикаятькә куела торган материаллар, шул исәптән фото - һәм видеоматериаллар контрольдә тотучы зат тарафыннан электрон рәвештә тапшырыла.

5.3. Контроль органның карарына, аның вазыйфай затларының гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаять тикшерү органы житәкчесе (житәкчесе урынбасары) тарафыннан карала.

5.4. Шикаять контрольдә тотучы зат үз хокукларын бозу турында белә яки белергә тиеш булган көннән соң утыз календарь көн эчендә бирелергә мөмкин.

Контроль органы күрсәтмәсенә шикаять контрольлек итүче зат тарафыннан күрсәтмә алынганнан соң ун эш көне эчендә бирелергә мөмкин.

5.5. Шикаять бирү срогының нигезле сәбәбе булган очракта, бу срок контрольдә тотучы зат үтенечнамәсе буенча контрольлек итүче орган тарафыннан торгызылырга мөмкин.

5.6. Шикаять буенча карар кабул ителгәнче шикаять биргән контрольдә тотыла торган зат аны кире алырга мөмкин. Шулай ук вакытта шикаятьне шулай ук нигезләр буенча кабат жиберү рәхсәт ителми.

5.7. Шикаятьтә контроль органның шикаять белдерелә торган карарын үтәүне туктатып тору турында үтенечнамә булырга мөмкин.

5.8. Шикаятьне теркәгәннән соң ике эш көненнән дә соңга калмыйча тикшерү органы житәкчесе (житәкчесе урынбасары) тарафыннан карар кабул ителә:

- 1) контроль органның шикаять бирелә торган карарын үтәүне туктатып тору турында;

2) контроль органның дөгъвалана торган карарын үтәүне туктатып торудан баш тарту турында.

Кабул ителгән карар турында мәгълүмат шикаять биргән контрольлек итүче затка, карар кабул ителгәннән соң бер эш көне эчендә жибәрелә.

5.9. Шикаятьтә түбәндәге мәгълүматлар булырга тиеш:

1) карар һәм (яисә) гамәле (гамәл кылмавы) шикаять белдерелә торган контроль орган исеме, вазыйфаи затының исеме, фамилиясе, атасының исеме (булган очракта);

2) гражданның фамилиясен, исемен, атасының исемен (булган очракта), яшәү урыны (эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны) турында белешмәләрне, йә күзәтүче зат булган оешманың исеме, әлеге оешманың урнашкан урыны турында белешмәләр, йә ышанычнамә һәм фамилия реквизитлары, исеме, атасының исеме (булган очракта) шикаять биргән затның исеме, атасының исеме (булган очракта), шикаятьне карау вакытына үзара эшчәнлекне башкаруның теләгән ысулы һәм аның буенча карар алуның теләгән ысулы;

3) контроль органның һәм (яисә) аның вазыйфаи затының дөгъвалана торган карары турында белешмәләр, алар шикаять биргән контрольдә торучы затның хокукларын бозуга китергән яисә китерергә мөмкин;

4) контроль орган карары һәм (яисә) вазыйфаи затның гамәле (гамәл кылмавы) нигезендә контрольдә тотыла торган затның нигезләре һәм дәлилләре. Контрольдә тотучы зат тарафыннан аның дәлилләрен раслый торган документлар (булганда), йә аларның күчәрмәләре тапшырылырга мөмкин;

5) шикаять биргән контрольдә торучы затның таләпләре;

6) контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында контроль чараның исәпкә алу номеры, әгәр Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан башкасы билгеләнмәгән булса, аңа карата шикаять бирелә.

5.10. Шикаятьтә Контроль органы вазыйфаи затларының яисә аларның гаилә әгъзаларының тормышына, сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә карата цензурасыз яисә мыскыллы булган әйтәлмәләр, янаулар булырга тиеш түгел.

5.11. Шикаятьне бирү «Бердәм идентификация һәм аутентификация системасы» Федераль дөүләт мәгълүмат системасы ярдәмендә тиешле хокукны биргән очракта, контрольдә тотыла торган затның вәкаләтле вәкиле тарафыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин.

5.12. Контроль орган шикаять алынганнан соң биш эш көне эчендә шикаятьне караудан баш тарту турында карар кабул итә:

1) шикаять әлеге Нигезләмәнең 5.4 пункттында билгеләнгән шикаять бирү сроклары тәмамланганнан соң бирелә һәм шикаять бирүгә жибәрелгән срокны торгызу турында үтенечнамәне үз эченә алмый;

2) шикаять бирүгә жибәрелгән вакытны озынайту турындагы үтенечнамәне канәгатьләндерүдән баш тартылу;

3) аны биргән контрольдә торучы заттан шикаять буенча карар кабул ителгәнчегә кадәр шикаятьне кире алу турында гариза килү;

4) шикаятьтә куелган мәсьәләләр буенча суд карары булу;

5) элек контроль органга шул ук контрольдә тотыла торган заттан шул ук нигезләрдә башка шикаять бирелү;

6) шикаятьтә Контроль органы вазыйфаи затларының, шулай ук аларның гаилә әгъзаларының тормышына, сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә цензурасыз яисә мыскыллы аңлатмалар, куркынычлар бар;

7) элек элеге контрольдә тотыла торган затның шикаять белән кабат мөрәжәгать итү мөмкинлеген юкка чыгара торган шул ук предмет буенча шикаятьне караудан баш тартса һәм яңа дәлилләр яисә хәлләр китерелмәсә;

8) шикаять тиешле булмаган органга бирелгән;

9) Россия Федерациясе законнарында контроль орган карарларына шикаять белдерү буенча суд тәртибе генә каралган.

5.13. Элеге Нигезләмәнең 5.12 пунктының 3-8 бүлекләрендә күрсәтелгән нигезләр буенча шикаятьне караудан баш тарту судка кадәр шикаять бирү нәтижәсе булып тормый һәм контроль орган карарларына, вазыйфай затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата суд тарафыннан шикаять белдерү өчен нигез була алмый.

5.14. Шикаятьне караганда контроль орган Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан расланган контроль (күзәтчелек) эшчәнлегенә судка кадәр шикаять бирүнең мәгълүмати системасын алып бару кагыйдәләре нигезендә контроль (күзәтчелек) эшчәнлегенә карата судка кадәр шикаять бирүнең мәгълүмати системасын куллана.

5.15 Шикаять тикшерү органы житәкчесе (житәкчесе урынбасары) тарафыннан теркәлгәннән соң 20 эш көне эчендә каралырга тиеш.

5.16. Күрсәтелгән срок егерме эш көненә озайтылырга мөмкин, түбәндәге аерым очракларда:

1) гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаять белдерелә торган вазыйфай затка карата шикаятьтә күрсәтелгән фактлар буенча хезмәт тикшерүен уздыру;

2) житди сәбәпләр аркасында (авыру, отпуск, командировка) гамәлләре (гамәл кылмавы) шикаять ителә торган вазыйфай затның булмавы.

5.17. Контроль орган контрольлек итүче заттан шикаять биргән, өстәмә мәгълүмат һәм шикаять предметына караган документлар соратып алырга хокуклы. Контрольдә тотучы зат элеге мәгълүматны һәм документларны соратып алу җибәргәннән соң биш эш көне эчендә тапшырырга хокуклы.

Шикаятьне карау срогы дәвамында шикаять предметына керә торган өстәмә мәгълүмат һәм документлар тапшыру турындагы соратуны вәкаләтле орган тарафыннан алынган мизгелгә кадәр, ләкин сорату җибәрелгәннән соң биш эш көненнән дә артмаса тиеш.

Контрольдә тотучы заттан шикаять предметына караган өстәмә мәгълүмат һәм документлар алынмау шикаятьне караудан баш тарту өчен нигез булып тормый.

5.18. Шикаятьне биргән контрольдә торучы заттан дөүләт органнары, җирле үзидарә органнары яки аларга буйсынучы оешмалар карамагында булган мәгълүматны һәм документларны соратып алу рөхсәт ителми.

Шикаятьне биргән зат шикаять буенча йомгаклау карары кабул ителгәнче, үз теләге белән шикаять предметына караган өстәмә материаллар тапшырырга хокуклы.

5.19. Кабул ителгән карарның законлылыгын һәм нигезлелеген раслау һәм (яки) кылынган гамәлнең (гамәл кылмау) бурычы контроль органга йөкләнә.

5.20. Шикаятьне карау нәтижәләре буенча контроль органы житәкчесе (житәкчесе урынбасары) түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

1) шикаятьне канәгатьләндерми калдыра;

2) Контроль орган карарын тулысынча яисә өлешчә юкка чыгара;

3) Контроль орган карарын тулысынча юкка чыгара һәм яңа карар кабул

итә;

4) вазыйфай затларның гамәлләрен (гамәл кылмавын) законсыз дип таный һәм асылы буенча, шул исәптән билгеле бер гамәлләр кирәк булганда гамәлгә ашыру турында карар чыгара.

5.21. Контроль органның кабул ителгән карарны нигезләүне, аны үтәү срогын һәм тәртибен үз эченә алган карары контрольдә тотылган кешенең шәхси кабинетында дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталында һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең төбәк порталында кабул ителгәннән соң бер эш көннән дә соңга калмыйча урнаштырыла.».

3. Теләче муниципаль районы Советының 2021 елның 07 октябрдәгә 79 номерлы «Теләче муниципаль районы территориясендә муниципаль торак контроле турында нигезләмәне раслау хакында» карары белән расланган Теләче муниципаль районы составына керүче авыл жирлекләре чикләрендә муниципаль жир контроле турындагы Нигезләмәне (15.12.2021 ел № 79, 27.12.2021 ел № 102 карарлар редакциясендә) түбәндәгә эчтәлектәгә «Судка кадәр шикаять бирү» 5 бүлегә белән тулыландырырга:

«5. Судка кадәр шикаять бирү

5.1. Алар фикеренчә, муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре турыдан-туры бозылган контрольлек итүче затлар Контроль органы житәкчесе урынбасары һәм инспекторларның түбәндәгә карарларына судка кадәр шикаять бирергә хокуклы (алга таба шулай ук - вазыйфай затлар):

- 1) контроль чаралар уздыру турында карарлар;
- 2) ачыкланган хокук бозуларны бетерү турында контроль чаралар актлары, күрсәтмәләр;
- 3) контроль чаралар кысаларында вазыйфай затларның гамәлләре (гамәл кылмаулары).

5.2. Шикаять, 248-ФЗ номерлы Федераль законның 40 статьясындагы 1.1 өлешендә каралган очрактан тыш, дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталын һәм (яки) региональ порталларын кулланып, контроль органга электрон рәвештә контроль органга тапшырыла.

Гражданин шикаятен тапшырганда ул гади электрон имза яисә квалификацияле электрон имза белән имзаланган булырга тиеш. Шикаять биргәндә оешма тарафыннан ул көчәйтелгән квалификацияле электрон имза белән имзаланырга тиеш.

Шикаятькә куела торган материаллар, шул исәптән фото - һәм видеоматериаллар контрольдә тотучы зат тарафыннан электрон рәвештә тапшырыла.

5.3. Контроль органның карарына, аның вазыйфай затларының гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаять тикшерү органы житәкчесе (житәкчесе урынбасары) тарафыннан карала.

5.4. Шикаять контрольдә тотучы зат үз хокукларын бозу турында белә яки белергә тиеш булган көннән соң утыз календарь көн эчендә бирелергә мөмкин.

Контроль органы күрсәтмәсенә шикаять контрольлек итүче зат тарафыннан күрсәтмә алынганнан соң ун эш көне эчендә бирелергә мөмкин.

5.5. Шикаять бирү срогының нигезле сәбәбе булган очракта, бу срок контрольдә тотучы зат үтенечнамәсе буенча контрольлек итүче орган тарафыннан торгызылырга мөмкин.

5.6. Шикаять буенча карар кабул ителгәнче шикаять биргән контрольдә тотыла торган зат аны кире алырга мөмкин. Шул ук вакытта шикаятьне шул ук нигезләр буенча кабат җибәрү рөхсәт ителми.

5.7. Шикаятьтә контроль органның шикаять белдерелә торган карарын үтәүне туктатып тору турында үтенечнамә булырга мөмкин.

5.8. Шикаятьне теркәгәннән соң ике эш көненнән дә соңга калмыйча тикшерү органы житәкчесе (житәкчесе урынбасары) тарафыннан карар кабул ителә:

1) контроль органның шикаять бирелә торган карарын үтәүне туктатып тору турында;

2) контроль органның дөгъвалана торган карарын үтәүне туктатып торудан баш тарту турында.

Кабул ителгән карар турында мәгълүмат шикаять биргән контрольлек итүче затка, карар кабул ителгәннән соң бер эш көне эчендә җибәрелә.

5.9. Шикаятьтә түбәндәге мәгълүматлар булырга тиеш:

1) карар һәм (яисә) гамәле (гамәл кылмавы) шикаять белдерелә торган контроль орган исеме, вазыйфаи затының исеме, фамилиясе, атасының исеме (булган очракта);

2) гражданның фамилиясен, исемен, атасының исемен (булган очракта), яшәү урыны (эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны) турында белешмәләре, йә күзәтүче зат булган оешманың исеме, әлеге оешманың урнашкан урыны турында белешмәләр, йә ышанычнамә һәм фамилия реквизитлары, исеме, атасының исеме (булган очракта) шикаять биргән затның исеме, атасының исеме (булган очракта), шикаятьне карау вакытына үзара эшчәнлекне башкаруның теләгән ысулы һәм аның буенча карар алуның теләгән ысулы;

3) контроль органның һәм (яисә) аның вазыйфаи затының дөгъвалана торган карары турында белешмәләр, алар шикаять биргән контрольдә торучы затның хокукларын бозуга китергән яисә китерергә мөмкин;

4) контроль орган карары һәм (яисә) вазыйфаи затның гамәле (гамәл кылмавы) нигезендә контрольдә тотыла торган затның нигезләре һәм дәлилләре. Контрольдә тотучы зат тарафыннан аның дәлилләрен раслый торган документлар (булганда), йә аларның күчәрмәләре тапшырылырга мөмкин;

5) шикаять биргән контрольдә торучы затның таләпләре;

б) контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында контроль чараның исәпкә алу номеры, әгәр Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан башкасы билгеләнмәгән булса, аңа карата шикаять бирелә.

5.10. Шикаятьтә Контроль органы вазыйфаи затларының яисә аларның гаилә әгъзаларының тормышына, сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә карата цензурасыз яисә мыскыллы булган әйтәлмәләр, янаулар булырга тиеш түгел.

5.11. Шикаятьне бирү «Бердәм идентификация һәм аутентификация системасы» Федераль дәүләт мәгълүмат системасы ярдәмендә тиешле хокукны биргән очракта, контрольдә тотыла торган затның вәкаләтле вәкиле тарафыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин.

5.12. Контроль орган шикаять алынганнан соң биш эш көне эчендә шикаятьне караудан баш тарту турында карар кабул итә:

1) шикаять элге Нигезлэмәнең 5.4 пунктында билгелэнгән шикаять бирү сроклары тәмамланганнан соң бирелә һәм шикаять бирүгә җибәрелгән срокны торгызу турында үтенечнамәне үз эченә алмый;

2) шикаять бирүгә җибәрелгән вакытны озынайту турындагы үтенечнамәне канәгатьләндрүдән баш тартылу;

3) аны биргән контрольдә торучы заттан шикаять буенча карар кабул ителгәнчегә кадәр шикаятьне кире алу турында гариза килү;

4) шикаятьтә куелган мәсьәләләр буенча суд карары булу;

5) элек контроль органга шул ук контрольдә тотыла торган заттан шул ук нигезләрдә башка шикаять бирелү;

6) шикаятьтә Контроль органы вазыйфай затларының, шулай ук аларның гаилә әгъзаларының тормышына, сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә цензурасыз яисә мыскыллы аңлатмалар, куркынычлар бар;

7) элек элге контрольдә тотыла торган затның шикаять белән кабат мөрәҗәгать итү мөмкинлеген юкка чыгара торган шул ук предмет буенча шикаятьне караудан баш тартса һәм яңа дәлилләр яисә хәлләр китерелмәсә;

8) шикаять тиешле булмаган органга бирелгән;

9) Россия Федерациясе законнарында контроль орган карарларына шикаять белдерү буенча суд тәртибе генә каралган.

5.13. Әлге Нигезлэмәнең 5.12 пунктының 3-8 бүлекләрендә күрсәтелгән нигезләр буенча шикаятьне караудан баш тарту судка кадәр шикаять бирү нәтижәсе булып тормый һәм контроль орган карарларына, вазыйфай затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата суд тарафыннан шикаять белдерү өчен нигез була алмый.

5.14. Шикаятьне караганда контроль орган Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан расланган контроль (күзәтчелек) эшчәнлегенә судка кадәр шикаять бирүнең мәгълүмати системасын алып бару кагыйдәләре нигезендә контроль (күзәтчелек) эшчәнлегенә карата судка кадәр шикаять бирүнең мәгълүмати системасын куллана.

5.15 Шикаять тикшерү органы җитәкчесе (житәкчесе урынбасары) тарафыннан теркәлгәннән соң 20 эш көне эчендә каралырга тиеш.

5.16. Күрсәтелгән срок егерме эш көненә озайтылырга мөмкин, түбәндәге аерым очракларда:

1) гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаять белдерелә торган вазыйфай затка карата шикаятьтә күрсәтелгән фактлар буенча хезмәт тикшерүен уздыру;

2) җитди сәбәпләр аркасында (авыру, отпуск, командировка) гамәлләре (гамәл кылмавы) шикаять ителә торган вазыйфай затның булмавы.

5.17. Контроль орган контрольлек итүче заттан шикаять биргән, өстәмә мәгълүмат һәм шикаять предметына караган документлар соратып алырга хоуклы. Контрольдә тотучы зат әлге мәгълүматны һәм документларны соратып алу җибәргәннән соң биш эш көне эчендә тапшырырга хоуклы.

Шикаятьне карау срогы дэвамында шикаять предметына керә торган өстәмә мәгълүмат һәм документлар тапшыру турындагы соратуны вәкаләтле орган тарафыннан алынган мизгелгә кадәр, ләкин сорату җибәрелгәннән соң биш эш көненнән дә артмаска тиеш.

Контрольдә тотучы заттан шикаять предметына караган өстәмә мәгълүмат һәм документлар алынмау шикаятьне караудан баш тарту өчен нигез булып тормый.

5.18. Шикаятъне биргэн контрольдә торучы заттан дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары яки аларга буйсынучы оешмалар карамагында булган мәгълүматны һәм документларны соратып алу рөхсәт ителми.

Шикаятъне биргэн зат шикаятъ буенча йомгаклау карары кабул ителгәнче, үз теләге белән шикаятъ предметына караган өстәмә материаллар тапшырырга хокуклы.

5.19. Кабул ителгән карарның законлылыгын һәм нигезлелеген раслау һәм (яки) кылынган гамәлнең (гамәл кылмау) бурычы контроль органга йөкләнә.

5.20. Шикаятъне карау нәтижәләре буенча контроль органы житәкчесе (житәкчесе урынбасары) түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

- 1) шикаятъне канәгатьләндерми калдыра;
- 2) Контроль орган карарын тулысынча яисә өлешчә юкка чыгара;
- 3) Контроль орган карарын тулысынча юкка чыгара һәм яңа карар кабул итә;

4) вазыйфаи затларның гамәлләрен (гамәл кылмавын) законсыз дип таный һәм асылы буенча, шул исәптән билгеле бер гамәлләр кирәк булганда гамәлгә ашыру турында карар чыгара.

5.21. Контроль органның кабул ителгән карарны нигезләүне, аны үтәү срогын һәм тәртибен үз эченә алган карары контрольдә тотылган кешенең шәхси кабинетында дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталында һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең төбәк порталында кабул ителгәннән соң бер эш көненнән дә соңга калмыйча урнаштырыла.».

4.Теләче муниципаль районы Советының 2021 елның 07 октябрдәге 79 номерлы «Теләче муниципаль районы территориясендә муниципаль торак контроле турында нигезләмәне раслау хакында» карары белән расланган Теләче муниципаль районы чикләрендә автомобиль транспортында һәм юл хужалыгында муниципаль контроль турында Нигезләмәне (алга таба текст буенча - Нигезләмә) (15.12.2021 ел № 79, 27.12.2021 ел № 102 карарлар редакциясендә) түбәндәге эчтәлектәге «Судка кадәр шикаятъ бирү» 5 бүлегә белән тулыландырырга:

«5. Судка кадәр шикаятъ бирү

5.1. Алар фикеренчә, муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре турыдан-туры бозылган контрольлек итүче затлар Контроль органы житәкчесе урынбасары һәм инспекторларның түбәндәге карарларына судка кадәр шикаятъ бирергә хокуклы (алга таба шулай ук - вазыйфаи затлар):

- 1) контроль чаралар уздыру турында карарлар;
- 2) ачыкланган хокук бозуларны бетерү турында контроль чаралар актлары, күрсәтмәләр;
- 3) контроль чаралар кысаларында вазыйфаи затларның гамәлләре (гамәл кылмаулары).

5.2. Шикаятъ, 248-ФЗ номерлы Федераль законның 40 статьясындагы 1.1 өлешендә каралган очрактан тыш, дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталын һәм (яки) региональ порталларын кулланып, контроль органга электрон рәвештә контроль органга тапшырыла.

Гражданин шикаятен тапшырганда ул гади электрон имза яисә

квалификацияле электрон имза белән имзаланган булырга тиеш. Шикаять биргәндә оешма тарафыннан ул көчәйтелгән квалификацияле электрон имза белән имзаланырга тиеш.

Шикаятькә куела торган материаллар, шул исәптән фото - һәм видеоматериаллар контрольдә тотучы зат тарафыннан электрон рәвештә тапшырыла.

5.3. Контроль органның карарына, аның вазыйфай затларының гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаять тикшерү органы житәкчесе (житәкчесе урынбасары) тарафыннан карала.

5.4. Шикаять контрольдә тотучы зат үз хокукларын бозу турында белә яки белергә тиеш булган көннән соң утыз календарь көн эчендә бирелергә мөмкин.

Контроль органы күрсәтмәсенә шикаять контрольлек итүче зат тарафыннан күрсәтмә алынганнан соң ун эш көне эчендә бирелергә мөмкин.

5.5. Шикаять бирү срогының нигезле сәбәбе булган очракта, бу срок контрольдә тотучы зат үтенечнамәсе буенча контрольлек итүче орган тарафыннан торгызылырга мөмкин.

5.6. Шикаять буенча карар кабул ителгәнче шикаять биргән контрольдә тотыла торган зат аны кире алырга мөмкин. Шул ук вакытта шикаятьне шул ук нигезләр буенча кабат жибәрү рөхсәт ителми.

5.7. Шикаятьтә контроль органның шикаять белдерелә торган карарын үтәүне туктатып тору турында үтенечнамә булырга мөмкин.

5.8. Шикаятьне теркәгәннән соң ике эш көненнән дә соңга калмыйча тикшерү органы житәкчесе (житәкчесе урынбасары) тарафыннан карар кабул ителә:

1) контроль органның шикаять бирелә торган карарын үтәүне туктатып тору турында;

2) контроль органның дөгъвалана торган карарын үтәүне туктатып торудан баш тарту турында.

Кабул ителгән карар турында мәгълүмат шикаять биргән контрольлек итүче затка, карар кабул ителгәннән соң бер эш көне эчендә жибәрелә.

5.9. Шикаятьтә түбәндәге мәгълүматлар булырга тиеш:

1) карар һәм (яисә) гамәле (гамәл кылмавы) шикаять белдерелә торган контроль орган исеме, вазыйфай затының исеме, фамилиясе, атасының исеме (булган очракта);

2) гражданның фамилиясен, исемен, атасының исемен (булган очракта), яшәү урыны (эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны) турында белешмәләренә, йә күзәтүче зат булган оешманың исеме, әлеге оешманың урнашкан урыны турында белешмәләр, йә ышанычнамә һәм фамилия реквизитлары, исеме, атасының исеме (булган очракта) шикаять биргән затның исеме, атасының исеме (булган очракта), шикаятьне карау вакытына үзара эшчәнлекне башкаруның теләгән ысулы һәм аның буенча карар алуның теләгән ысулы;

3) контроль органның һәм (яисә) аның вазыйфай затының дөгъвалана торган карары турында белешмәләр, алар шикаять биргән контрольдә торучы затның хокукларын бозуга китергән яисә китерергә мөмкин;

4) контроль орган карары һәм (яисә) вазыйфай затның гамәле (гамәл кылмавы) нигезендә контрольдә тотыла торган затның нигезләре һәм дәлилләре. Контрольдә тотучы зат тарафыннан аның дәлилләрен раслый торган документлар (булганда), йә аларның күчермәләре тапшырылырга мөмкин;

5) шикаять биргән контрольдә торучы затның таләпләре;

6) контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында контроль чараның исәпкә алу номеры, әгәр Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан башкасы билгеләнмәгән булса, аңа карата шикаять бирелә.

5.10. Шикаятьтә Контроль органы вазыйфай затларының яисә аларның гаилә әгъзаларының тормышына, сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә карата цензурасыз яисә мыскыллы булган әйтелмәләр, янаулар булырга тиеш түгел.

5.11. Шикаятьне бирү «Бердәм идентификация һәм аутентификация системасы» Федераль дәүләт мәгълүмат системасы ярдәмендә тиешле хокукны биргән очракта, контрольдә тотыла торган затның вәкаләтле вәкиле тарафыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин.

5.12. Контроль орган шикаять алынганнан соң биш эш көне эчендә шикаятьне караудан баш тарту турында карар кабул итә:

1) шикаять әлеге Нигезләмәнең 5.4 пунктында билгеләнгән шикаять бирү сроклары тәмамланганнан соң бирелә һәм шикаять бирүгә җибәрелгән срокны торгызу турында үтенечнамәне үз эченә алмый;

2) шикаять бирүгә җибәрелгән вакытны озынайту турындагы үтенечнамәне канәгатьләндерүдән баш тартылу;

3) аны биргән контрольдә торучы заттан шикаять буенча карар кабул ителгәнчегә кадәр шикаятьне кире алу турында гариза килү;

4) шикаятьтә куелган мәсьәләләр буенча суд карары булу;

5) элек контроль органга шул ук контрольдә тотыла торган заттан шул ук нигезләрдә башка шикаять бирелү;

6) шикаятьтә Контроль органы вазыйфай затларының, шулай ук аларның гаилә әгъзаларының тормышына, сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә цензурасыз яисә мыскыллы аңлатмалар, куркынычлар бар;

7) элек әлеге контрольдә тотыла торган затның шикаять белән кабат мөрәжәгать итү мөмкинлеген юкка чыгара торган шул ук предмет буенча шикаятьне караудан баш тартса һәм яңа дәлилләр яисә хәлләр китерелмәсә;

8) шикаять тиешле булмаган органга бирелгән;

9) Россия Федерациясе законнарында контроль орган карарларына шикаять белдерү буенча суд тәртибе генә каралган.

5.13. Әлеге Нигезләмәнең 5.12 пунктының 3-8 бүлекләрендә күрсәтелгән нигезләр буенча шикаятьне караудан баш тарту судка кадәр шикаять бирү нәтижәсе булып тормый һәм контроль орган карарларына, вазыйфай затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата суд тарафыннан шикаять белдерү өчен нигез була алмый.

5.14. Шикаятьне караганда контроль орган Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан расланган контроль (күзәтчелек) эшчәнлегенә судка кадәр шикаять бирүнең мәгълүмати системасын алып бару кагыйдәләре нигезендә контроль (күзәтчелек) эшчәнлегенә карата судка кадәр шикаять бирүнең мәгълүмати системасын куллана.

5.15 Шикаять тикшерү органы җитәкчесе (җитәкчесе урынбасары) тарафыннан теркәлгәннән соң 20 эш көне эчендә каралырга тиеш.

5.16. Күрсәтелгән срок егерме эш көненә озайтылырга мөмкин, түбәндәге аерым очракларда:

1) гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаять белдерелә торган вазыйфай затка карата шикаятьтә күрсәтелгән фактлар буенча хезмәт тикшерүен уздыру;

2) житди сәбәпләр аркасында (авыру, отпуск, командировка) гамәлләре (гамәл кылмавы) шикаят ителә торган вазыйфай затның булмавы.

5.17. Контроль орган контрольлек итүче заттан шикаят биргән, өстәмә мәгълүмат һәм шикаят предметына караган документлар соратып алырга хокуклы. Контрольдә тотучы зат әлеге мәгълүматны һәм документларны соратып алу жибәргәннән соң биш эш көне эчендә тапшырырга хокуклы.

Шикаятне карау срогы дәвамында шикаят предметына керә торган өстәмә мәгълүмат һәм документлар тапшыру турындагы соратуны вәкаләтле орган тарафыннан алынган мизгелгә кадәр, ләкин сорату жибәрелгәннән соң биш эш көненнән дә артмаска тиеш.

Контрольдә тотучы заттан шикаят предметына караган өстәмә мәгълүмат һәм документлар алынмау шикаятне караудан баш тарту өчен нигез булып тормый.

5.18. Шикаятне биргән контрольдә торучы заттан дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары яки аларга буйсынучы оешмалар карамагында булган мәгълүматны һәм документларны соратып алу рөхсәт ителми.

Шикаятне биргән зат шикаят буенча йомгаклау карары кабул ителгәнче, үз теләге белән шикаят предметына караган өстәмә материаллар тапшырырга хокуклы.

5.19. Кабул ителгән карарның законлылыгын һәм нигезлелеген раслау һәм (яки) кылынган гамәлнең (гамәл кылмау) бурычы контроль органга йөкләнә.

5.20. Шикаятне карау нәтижәләре буенча контроль органы житәкчесе (житәкчесе урынбасары) түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

- 1) шикаятне канәгатьләндерми калдыра;
- 2) Контроль орган карарын тулысынча яисә өлешчә юкка чыгара;
- 3) Контроль орган карарын тулысынча юкка чыгара һәм яңа карар кабул итә;

4) вазыйфай затларның гамәлләрен (гамәл кылмавын) законсыз дип таный һәм асылы буенча, шул исәптән билгеле бер гамәлләр кирәк булганда гамәлгә ашыру турында карар чыгара.

5.21. Контроль органның кабул ителгән карарны нигезләүне, аны үтәү срогын һәм тәртибен үз эченә алган карары контрольдә тотылган кешенең шәхси кабинетында дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталында һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең төбәк порталында кабул ителгәннән соң бер эш көненнән дә соңга калмыйча урнаштырыла.».

5. Теләче муниципаль районы Советының 2021 елның 07 октябрәндәге 79 номерлы «Теләче муниципаль районы территориясендә муниципаль торак контроле турында нигезләмәне раслау хакында» карары белән расланган Теләче муниципаль районы территориясендә муниципаль торак контроле турындагы Нигезләмәне (15.12.2021 ел № 79, 27.12.2021 ел № 102 карарлар редакциясендә) түбәндәге эчтәлектәге «Судка кадәр шикаят бирү» 5 бүлегә белән тулыландырырга:

«5. Судка кадәр шикаят бирү

5.1. Алар фикеренчә, муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре турыдан-туры бозылган контрольлек итүче затлар Контроль органы житәкчесе урынбасары һәм инспекторларның

түбөндөгө карарларына судка кадэр шикаять бирергэ хокуклы (алга таба шулай ук - вазыйфай затлар):

- 1) контроль чаралар уздыру турында карарлар;
- 2) ачыкланган хокук бозуларны бетерү турында контроль чаралар актлары, күрсөтмөлөр;
- 3) контроль чаралар кысаларында вазыйфай затларның гамәлләре (гамәл кылмаулары).

5.2. Шикаять, 248-ФЗ номерлы Федераль законның 40 статьясындагы 1.1 өлөшөндө каралган очрактан тыш, дәүлэт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталын һәм (яки) региональ порталларын кулланып, контроль органга электрон рәвештә контроль органга тапшырыла.

Гражданин шикаятен тапшырганда ул гади электрон имза яисә квалификацияле электрон имза белән имзаланган булырга тиеш. Шикаять биргәндә оешма тарафыннан ул көчәйтелгән квалификацияле электрон имза белән имзаланырга тиеш.

Шикаятькә куела торган материаллар, шул исәптән фото - һәм видеоматериаллар контрольдә тотучы зат тарафыннан электрон рәвештә тапшырыла.

5.3. Контроль органның карарына, аның вазыйфай затларының гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаять тикшерү органы житәкчесе (житәкчесе урынбасары) тарафыннан карала.

5.4. Шикаять контрольдә тотучы зат үз хокукларын бозу турында белә яки белергә тиеш булган көннән соң утыз календарь көн эчендә бирелергә мөмкин.

Контроль органы күрсәтмәсенә шикаять контрольлек итүче зат тарафыннан күрсәтмә алынганнан соң ун эш көнө эчендә бирелергә мөмкин.

5.5. Шикаять бирү срогының нигезле сәбәбе булган очракта, бу срок контрольдә тотучы зат үтенечнамәсе буенча контрольлек итүче орган тарафыннан торгызылырга мөмкин.

5.6. Шикаять буенча карар кабул ителгәнче шикаять биргән контрольдә тотыла торган зат аны кире алырга мөмкин. Шул ук вакытта шикаятьне шул ук нигезләр буенча кабат жибәрү рөхсәт ителми.

5.7. Шикаятьтә контроль органның шикаять белдерелә торган карарын үтәүне туктатып тору турында үтенечнамә булырга мөмкин.

5.8. Шикаятьне теркәгәннән соң ике эш көнөнән дә соңга калмыйча тикшерү органы житәкчесе (житәкчесе урынбасары) тарафыннан карар кабул ителә:

- 1) контроль органның шикаять бирелә торган карарын үтәүне туктатып тору турында;
- 2) контроль органның дөгъвалана торган карарын үтәүне туктатып торудан баш тарту турында.

Кабул ителгән карар турында мәгълүмат шикаять биргән контрольлек итүче затка, карар кабул ителгәннән соң бер эш көнө эчендә жибәрелә.

5.9. Шикаятьтә түбөндөгө мәгълүматлар булырга тиеш:

- 1) карар һәм (яисә) гамәле (гамәл кылмавы) шикаять белдерелә торган контроль орган исеме, вазыйфай затының исеме, фамилиясе, атасының исеме (булган очракта);
- 2) гражданның фамилиясен, исемен, атасының исемен (булган очракта), яшәү урыны (эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны) турында белешмәләрне, йә

күзөтүчө зат булган оешманың исеме, элеге оешманың урнашкан урыны турында белешмэлэр, йә ышанычнамә һәм фамилия реквизитлары, исеме, атасының исеме (булган очракта) шикаятъ биргән затның исеме, атасының исеме (булган очракта), шикаятъне карау вакытына үзара эшчәнлекне башкаруның теләгән ысулы һәм аның буенча карар алуның теләгән ысулы;

3) контроль органның һәм (яисә) аның вазыйфаи затының дэгъвалана торган карары турында белешмэлэр, алар шикаятъ биргән контрольдә торучы затның хокукларын бозуга китергән яисә китерергә мөмкин;

4) контроль орган карары һәм (яисә) вазыйфаи затның гамәле (гамәл кылмавы) нигезендә контрольдә тотыла торган затның нигезләре һәм дәлилләре. Контрольдә тотучы зат тарафыннан аның дәлилләрен раслый торган документлар (булганда), йә аларның күчермэләре тапшырылырга мөмкин;

5) шикаятъ биргән контрольдә торучы затның таләпләре;

6) контроль (күзөтчелек) чараларының бердәм реестрында контроль чараның исәпкә алу номеры, әгәр Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан башкасы билгеләнмәгән булса, аңа карата шикаятъ бирелә.

5.10. Шикаятътә Контроль органы вазыйфаи затларының яисә аларның гаилә әгъзаларының тормышына, сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә карата цензурасыз яисә мыскыллы булган әйтелмэлэр, янаулар булырга тиеш түгел.

5.11. Шикаятъне бирү «Бердәм идентификация һәм аутентификация системасы» Федераль дәүләт мәгълүмат системасы ярдәмендә тиешле хокукны биргән очракта, контрольдә тотыла торган затның вәкаләтле вәкиле тарафыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин.

5.12. Контроль орган шикаятъ алынганнан соң биш эш көне эчендә шикаятъне караудан баш тарту турында карар кабул итә:

1) шикаятъ элеге Нигезләмәнең 5.4 пунктында билгеләнгән шикаятъ бирү сроклары тәмамланганнан соң бирелә һәм шикаятъ бирүгә җибәрелгән срокны торгызу турында үтенечнамәне үз эченә алмый;

2) шикаятъ бирүгә җибәрелгән вакытны озынайту турындагы үтенечнамәне канәгатьләндерүдән баш тартылу;

3) аны биргән контрольдә торучы заттан шикаятъ буенча карар кабул ителгәнчегә кадәр шикаятъне кире алу турында гариза килү;

4) шикаятътә куелган мәсьәләләр буенча суд карары булу;

5) элек контроль органга шул ук контрольдә тотыла торган заттан шул ук нигезләрдә башка шикаятъ бирелү;

6) шикаятътә Контроль органы вазыйфаи затларының, шулай ук аларның гаилә әгъзаларының тормышына, сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә цензурасыз яисә мыскыллы аңлатмалар, куркынычлар бар;

7) элек элеге контрольдә тотыла торган затның шикаятъ белән кабат мөрәҗәгать итү мөмкинлеген юкка чыгара торган шул ук предмет буенча шикаятъне караудан баш тартса һәм яңа дәлилләр яисә хәлләр китерелмәсә;

8) шикаятъ тиешле булмаган органга бирелгән;

9) Россия Федерациясе законнарында контроль орган карарларына шикаятъ белдерү буенча суд тәртибе генә каралган.

5.13. Элеге Нигезләмәнең 5.12 пунктының 3-8 бүлекләрендә күрсәтелгән нигезләр буенча шикаятъне караудан баш тарту судка кадәр шикаятъ бирү нәтиҗәсе булып тормый һәм контроль орган карарларына, вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата суд тарафыннан шикаятъ белдерү өчен

нигез була алмый.

5.14. Шикаятыне караганда контроль орган Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан расланган контроль (күзәтчелек) эшчәнлегенә судка кадәр шикаяты бирүнең мәгълүмати системасын алып бару кагыйдәләре нигезендә контроль (күзәтчелек) эшчәнлегенә карата судка кадәр шикаяты бирүнең мәгълүмати системасын куллана.

5.15 Шикаяты тикшерү органы житәкчесе (житәкчесе урынбасары) тарафыннан теркәлгәннән соң 20 эш көне эчендә каралырга тиеш.

5.16. Күрсәтелгән срок егерме эш көненә озайтылырга мөмкин, түбәндәге аерым очракларда:

1) гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаяты белдерелә торган вазыйфаи затка карата шикаятытә күрсәтелгән фактлар буенча хезмәт тикшерүен уздыру;

2) житди сәбәпләр аркасында (авыру, отпуск, командировка) гамәлләре (гамәл кылмавы) шикаяты ителә торган вазыйфаи затның булмавы.

5.17. Контроль орган контрольлек итүче заттан шикаяты биргән, өстәмә мәгълүмат һәм шикаяты предметына караган документлар соратып алырга хокуклы. Контрольдә тотучы зат өлеге мәгълүматны һәм документларны соратып алу жибергәннән соң биш эш көне эчендә тапшырырга хокуклы.

Шикаятыне карау срогы дәвамында шикаяты предметына керә торган өстәмә мәгълүмат һәм документлар тапшыру турындагы соратуны вәкаләтле орган тарафыннан алынган мизгелгә кадәр, ләкин сорату жиберелгәннән соң биш эш көненнән дә артмаска тиеш.

Контрольдә тотучы заттан шикаяты предметына караган өстәмә мәгълүмат һәм документлар алынмау шикаятыне караудан баш тарту өчен нигез булып тормый.

5.18. Шикаятыне биргән контрольдә торучы заттан дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары яки аларга буйсынучы оешмалар карамагында булган мәгълүматны һәм документларны соратып алу рөхсәт ителми.

Шикаятыне биргән зат шикаяты буенча йомгаклау карары кабул ителгәнче, үз теләге белән шикаяты предметына караган өстәмә материаллар тапшырырга хокуклы.

5.19. Кабул ителгән карарның законлылыгын һәм нигезлелеген раслау һәм (яки) кылынган гамәлнең (гамәл кылмау) бурычы контроль органга йөкләнә.

5.20. Шикаятыне карау нәтижәләре буенча контроль органы житәкчесе (житәкчесе урынбасары) түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

1) шикаятыне канәгатьләндерми калдыра;

2) Контроль орган карарын тулысынча яисә өлешчә юкка чыгара;

3) Контроль орган карарын тулысынча юкка чыгара һәм яңа карар кабул итә;

4) вазыйфаи затларның гамәлләрен (гамәл кылмавын) законсыз дип таный һәм асылы буенча, шул исәптән билгеле бер гамәлләр кирәк булганда гамәлгә ашыру турында карар чыгара.

5.21. Контроль органның кабул ителгән карарны нигезләүне, аны үтәү срогын һәм тәртибен үз эченә алган карары контрольдә тотылган кешенең шәхси кабинетында дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталында һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең төбәк порталында кабул ителгәннән соң бер эш көненнән дә соңга калмыйча урнаштырыла.».

6. Теләче муниципаль районы Советының 2021 елның 07 октябрдәгә 79 номерлы «Теләче муниципаль районы территориясендә жылылык белән тәмин итү системасын үстерү, аның ышанычлылығын һәм энергетик нәтижәлелеген арттыру өчен кирәкле жылылык белән тәмин итү объектларын төзү, реконструкцияләү һәм (яки) модернизацияләү буенча бердәм жылылык белән тәмин итүче оешманың үтәлешенә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру турында Нигезләмәне раслау хакында» карары белән расланган Теләче муниципаль районы территориясендә жылылык белән тәмин итү системасын үстерү, аның ышанычлылығын һәм энергетик нәтижәлелеген арттыру өчен кирәкле жылылык белән тәмин итү объектларын төзү, реконструкцияләү һәм (яки) модернизацияләү буенча бердәм жылылык белән тәмин итүче оешманың үтәлешенә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру турында Нигезләмәне (15.12.2021 ел № 79, 27.12.2021 ел № 102 карарлар редакциясендә) түбәндәгә эчтәлектәгә «Судка кадәр шикаять бирү» 5 бүлгә белән тулыландырырга:

«8. Судка кадәр шикаять бирү

5.1. Алар фикеренчә, муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре турыдан-туры бозылган контрольлек итүче затлар Контроль органы житәкчесе урынбасары һәм инспекторларның түбәндәгә карарларына судка кадәр шикаять бирергә хокуклы (алга таба шулай ук - вазыйфай затлар):

- 1) контроль чаралар уздыру турында карарлар;
- 2) ачыкланган хокук бозуларны бетерү турында контроль чаралар актлары, күрсәтмәләр;
- 3) контроль чаралар кысаларында вазыйфай затларның гамәлләре (гамәл кылмаулары).

5.2. Шикаять, 248-ФЗ номерлы Федераль законның 40 статьясындагы 1.1 өлешендә каралган очрактан тыш, дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталын һәм (яки) региональ порталларын кулланып, контроль органга электрон рәвештә контроль органга тапшырыла.

Гражданин шикаятен тапшырганда ул гади электрон имза яисә квалификацияле электрон имза белән имзаланган булырга тиеш. Шикаять биргәндә оешма тарафыннан ул көчәйтелгән квалификацияле электрон имза белән имзаланырга тиеш.

Шикаятькә куела торган материаллар, шул исәптән фото - һәм видеоматериаллар контрольдә тотучы зат тарафыннан электрон рәвештә тапшырыла.

5.3. Контроль органның карарына, аның вазыйфай затларының гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаять тикшерү органы житәкчесе (житәкчесе урынбасары) тарафыннан карала.

5.4. Шикаять контрольдә тотучы зат үз хокукларын бозу турында белә яки белергә тиеш булган көннән соң утыз календарь көн эчендә бирелергә мөмкин.

Контроль органы күрсәтмәсенә шикаять контрольлек итүче зат тарафыннан күрсәтмә алынганнан соң ун эш көне эчендә бирелергә мөмкин.

5.5. Шикаять бирү срогының нигезле сәбәбе булган очракта, бу срок контрольдә тотучы зат үтенечнамәсе буенча контрольлек итүче орган тарафыннан торгызылырга мөмкин.

5.6. Шикаяты буенча карар кабул ителгәнче шикаяты биргән контрольдә тотыла торган зат аны кире алырга мөмкин. Шулу ук вакытта шикаятыне шулу ук нигезләр буенча кабат җибәрү рөхсәт ителми.

5.7. Шикаятытә контроль органның шикаяты белдерелә торган карарын үтәүне туктатып тору турында үтенечнамә булырга мөмкин.

5.8. Шикаятыне теркәгәннән соң ике эш көненнән дә соңга калмыйча тикшерү органы җитәкчесе (җитәкчесе урынбасары) тарафыннан карар кабул ителә:

1) контроль органның шикаяты бирелә торган карарын үтәүне туктатып тору турында;

2) контроль органның дөгъвалана торган карарын үтәүне туктатып торудан баш тарту турында.

Кабул ителгән карар турында мөгълүмат шикаяты биргән контрольлек итүче затка, карар кабул ителгәннән соң бер эш көне эчендә җибәрелә.

5.9. Шикаятытә түбәндәге мөгълүматлар булырга тиеш:

1) карар һәм (яисә) гамәле (гамәл кылмавы) шикаяты белдерелә торган контроль орган исеме, вазыйфаи затының исеме, фамилиясе, атасының исеме (булган очракта);

2) гражданның фамилиясен, исемен, атасының исемен (булган очракта), яшәү урыны (эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны) турында белешмәләрне, йә күзәтүче зат булган оешманың исеме, әлеге оешманың урнашкан урыны турында белешмәләр, йә ышанычнамә һәм фамилия реквизитлары, исеме, атасының исеме (булган очракта) шикаяты биргән затның исеме, атасының исеме (булган очракта), шикаятыне карау вакытына үзара эшчәнлекне башкаруның теләгән ысулы һәм аның буенча карар алуның теләгән ысулы;

3) контроль органның һәм (яисә) аның вазыйфаи затының дөгъвалана торган карары турында белешмәләр, алар шикаяты биргән контрольдә торучы затның хокукларын бозуга китергән яисә китерергә мөмкин;

4) контроль орган карары һәм (яисә) вазыйфаи затның гамәле (гамәл кылмавы) нигезендә контрольдә тотыла торган затның нигезләре һәм дәлилләре. Контрольдә торучы зат тарафыннан аның дәлилләрен раслый торган документлар (булганда), йә аларның күчермәләре тапшырылырга мөмкин;

5) шикаяты биргән контрольдә торучы затның таләпләре;

6) контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында контроль чараның исәпкә алу номеры, әгәр Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан башкасы билгеләнмәгән булса, аңа карата шикаяты бирелә.

5.10. Шикаятытә Контроль органы вазыйфаи затларының яисә аларның гаилә әгъзаларының тормышына, сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә карата цензурасыз яисә мыскыллы булган әйтелмәләр, янаулар булырга тиеш түгел.

5.11. Шикаятыне бирү «Бердәм идентификация һәм аутентификация системасы» Федераль дөүләт мөгълүмат системасы ярдәмендә тиешле хокукны биргән очракта, контрольдә тотыла торган затның вәкаләтле вәкиле тарафыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин.

5.12. Контроль орган шикаяты алынганнан соң биш эш көне эчендә шикаятыне караудан баш тарту турында карар кабул итә:

1) шикаяты әлеге Нигезләмәнең 5.4 пунктында билгеләнгән шикаяты бирү сроклары тәмамланганнан соң бирелә һәм шикаяты бирүгә җибәрелгән срокны торгызу турында үтенечнамәне үз эченә алмый;

2) шикаять бирүгә жибөрөлгән вакытны озынайту турындагы үтенечнамәне канәгатьләндерүдән баш тартылу;

3) аны биргән контрольдә торучы заттан шикаять буенча карар кабул ителгәнчегә кадәр шикаятьне кире алу турында гариза килү;

4) шикаятьтә куелган мәсьәләләр буенча суд карары булу;

5) элек контроль органга шул ук контрольдә тотыла торган заттан шул ук нигезләрдә башка шикаять бирелү;

6) шикаятьтә Контроль органы вазыйфай затларының, шулай ук аларның гаилә әгъзаларының тормышына, сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә цензурасыз яисә мыскыллы аңлатмалар, куркынычлар бар;

7) элек әлеге контрольдә тотыла торган затның шикаять белән кабат мөрәжәгать итү мөмкинлеген юкка чыгара торган шул ук предмет буенча шикаятьне караудан баш тартса һәм яңа дәлилләр яисә хәлләр китерелмәсә;

8) шикаять тиешле булмаган органга бирелгән;

9) Россия Федерациясе законнарында контроль орган карарларына шикаять белдерү буенча суд тәртибе генә каралган.

5.13. Әлеге Нигезләмәнең 5.12 пунктның 3-8 бүлекләрендә күрсәтелгән нигезләр буенча шикаятьне караудан баш тарту судка кадәр шикаять бирү нәтижәсе булып тормый һәм контроль орган карарларына, вазыйфай затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата суд тарафыннан шикаять белдерү өчен нигез була алмый.

5.14. Шикаятьне караганда контроль орган Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан расланган контроль (күзәтчелек) эшчәнлегенә судка кадәр шикаять бирүнең мәгълүмати системасын алып бару кагыйдәләре нигезендә контроль (күзәтчелек) эшчәнлегенә карата судка кадәр шикаять бирүнең мәгълүмати системасын куллана.

5.15 Шикаять тикшерү органы житәкчесе (житәкчесе урынбасары) тарафыннан теркәлгәннән соң 20 эш көне эчендә каралырга тиеш.

5.16. Күрсәтелгән срок егерме эш көненә озайтылырга мөмкин, түбәндәге аерым очракларда:

1) гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаять белдерелә торган вазыйфай затка карата шикаятьтә күрсәтелгән фактлар буенча хезмәт тикшерүен уздыру;

2) житди сәбәпләр аркасында (авыру, отпуск, командировка) гамәлләре (гамәл кылмавы) шикаять ителә торган вазыйфай затның булмавы.

5.17. Контроль орган контрольлек итүче заттан шикаять биргән, өстәмә мәгълүмат һәм шикаять предметына караган документлар соратып алырга хокуклы. Контрольдә тотучы зат әлеге мәгълүматны һәм документларны соратып алу жибәргәннән соң биш эш көне эчендә тапшырырга хокуклы.

Шикаятьне карау срогы дәвамында шикаять предметына керә торган өстәмә мәгълүмат һәм документлар тапшыру турындагы соратуны вәкаләтле орган тарафыннан алынган мизгелгә кадәр, ләкин сорату жибәрилгәннән соң биш эш көненнән дә артмаска тиеш.

Контрольдә тотучы заттан шикаять предметына караган өстәмә мәгълүмат һәм документлар алынмау шикаятьне караудан баш тарту өчен нигез булып тормый.

5.18. Шикаятьне биргән контрольдә торучы заттан дөүләт органнары, жирле үзидарә органнары яки аларга буйсынучы оешмалар карамагында булган мәгълүматны һәм документларны соратып алу рөхсәт ителми.

Шикаятыне биргән зат шикаяты буенча йомгаклау карары кабул ителгәнче, үз теләге белән шикаяты предметына караган өстәмә материаллар тапшырырга хокуклы.

5.19. Кабул ителгән карарның законлылыгын һәм нигезлелеген раслау һәм (яки) кылынган гамәлнең (гамәл кылмау) бурычы контроль органга йөкләнә.

5.20. Шикаятыне карау нәтижеләре буенча контроль органы житәкчесе (житәкчесе урынбасары) түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

- 1) шикаятыне канәгатьләндерми калдыра;
- 2) Контроль орган карарын тулысынча яисә өлешчә юкка чыгара;
- 3) Контроль орган карарын тулысынча юкка чыгара һәм яңа карар кабул итә;
- 4) вазыйфай затларның гамәлләрен (гамәл кылмавын) законсыз дип таный һәм асылы буенча, шул исәптән билгеле бер гамәлләр кирәк булганда гамәлгә ашыру турында карар чыгара.

5.21. Контроль органның кабул ителгән карарны нигезләүне, аны үтәү срогын һәм тәртибен үз эченә алган карары контрольдә тотылган кешенең шәхси кабинетында дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталында һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең төбәк порталында кабул ителгәннән соң бер эш көненнән дә соңга калмыйча урнаштырыла.».

7. Теләче муниципаль районы Советының 2021 елның 07 октябрдәге 79 номерлы «Теләче муниципаль районы территориясендә муниципаль торак контроле турында нигезләмәне раслау хакында» карары белән расланган Теләче муниципаль районы авыл жирлекләрен төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында Нигезләмәне (алга таба текст буенча - Нигезләмә) (15.12.2021 ел № 79, 27.12.2021 ел № 102 карарлар редакциясендә) түбәндәге эчтәлектәге «Судка кадәр шикаяты бирү» 5 бүлегә белән тулыландырырга

«5. Судка кадәр шикаяты бирү

5.1. Алар фикеренчә, муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре турыдан-туры бозылган контрольлек итүче затлар Контроль органы житәкчесе урынбасары һәм инспекторларның түбәндәге карарларына судка кадәр шикаяты бирергә хокуклы (алга таба шулай ук - вазыйфай затлар):

- 1) контроль чаралар уздыру турында карарлар;
- 2) ачыкланган хокук бозуларны бетерү турында контроль чаралар актлары, күрсәтмәләр;
- 3) контроль чаралар кысаларында вазыйфай затларның гамәлләре (гамәл кылмаулары).

5.2. Шикаяты, 248-ФЗ номерлы Федераль законның 40 статьясындагы 1.1 өлешендә каралган очрактан тыш, дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталын һәм (яки) региональ порталларын кулланып, контроль органга электрон рәвештә контроль органга тапшырыла.

Гражданин шикаятен тапшырганда ул гади электрон имза яисә квалификацияле электрон имза белән имзаланган булырга тиеш. Шикаяты биргәндә оешма тарафыннан ул көчәйтелгән квалификацияле электрон имза белән имзаланырга тиеш.

Шикаятыкә куела торган материаллар, шул исәптән фото - һәм видеоматериаллар контрольдә тотучы зат тарафыннан электрон рәвештә тапшырыла.

5.3. Контроль органның карарына, аның вазыйфай затларының гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаяты тикшерү органы житәкчесе (житәкчесе урынбасары) тарафыннан карала.

5.4. Шикаяты контрольдә тотучы зат үз хокукларын бозу турында белә яки белергә тиеш булган көннән соң утыз календарь көн эчендә бирелергә мөмкин.

Контроль органы күрсәтмәсенә шикаяты контрольлек итүче зат тарафыннан күрсәтмә алынганнан соң ун эш көне эчендә бирелергә мөмкин.

5.5. Шикаяты бирү срогының нигезле сәбәбе булган очракта, бу срок контрольдә тотучы зат үтенечнамәсе буенча контрольлек итүче орган тарафыннан торгызылырга мөмкин.

5.6. Шикаяты буенча карар кабул ителгәнче шикаяты биргән контрольдә тотыла торган зат аны кире алырга мөмкин. Шул ук вакытта шикаятыне шул ук нигезләр буенча кабат жибәрү рөхсәт ителми.

5.7. Шикаятытә контроль органның шикаяты белдерелә торган карарын үтәүне туктатып тору турында үтенечнамә булырга мөмкин.

5.8. Шикаятыне теркәгәннән соң ике эш көннәннән дә соңга калмыйча тикшерү органы житәкчесе (житәкчесе урынбасары) тарафыннан карар кабул ителә:

1) контроль органның шикаяты бирелә торган карарын үтәүне туктатып тору турында;

2) контроль органның дөгъвалана торган карарын үтәүне туктатып торудан баш тарту турында.

Кабул ителгән карар турында мәгълүмат шикаяты биргән контрольлек итүче затка, карар кабул ителгәннән соң бер эш көне эчендә жибәрелә.

5.9. Шикаятытә түбәндәге мәгълүматлар булырга тиеш:

1) карар һәм (яисә) гамәле (гамәл кылмавы) шикаяты белдерелә торган контроль орган исеме, вазыйфай затының исеме, фамилиясе, атасының исеме (булган очракта);

2) гражданның фамилиясен, исемен, атасының исемен (булган очракта), яшәү урыны (эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны) турында белешмәләрне, йә күзәтүче зат булган оешманың исеме, әлеге оешманың урнашкан урыны турында белешмәләр, йә ышанычнамә һәм фамилия реквизитлары, исеме, атасының исеме (булган очракта) шикаяты биргән затның исеме, атасының исеме (булган очракта), шикаятыне карау вакытына үзара эшчәнлекне башкаруның теләгән ысулы һәм аның буенча карар алуның теләгән ысулы;

3) контроль органның һәм (яисә) аның вазыйфай затының дөгъвалана торган карары турында белешмәләр, алар шикаяты биргән контрольдә торучы затның хокукларын бозуга китергән яисә китерергә мөмкин;

4) контроль орган карары һәм (яисә) вазыйфай затның гамәле (гамәл кылмавы) нигезендә контрольдә тотыла торган затның нигезләре һәм дәлилләре. Контрольдә тотучы зат тарафыннан аның дәлилләрен раслый торган документлар (булганда), йә аларның күчермәләре тапшырылырга мөмкин;

5) шикаяты биргән контрольдә торучы затның таләпләре;

б) контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында контроль чараның исәпкә алу номеры, әгәр Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан

башкасы билгеләнмәгән булса, аңа карата шикаять бирелә.

5.10. Шикаятьтә Контроль органы вазыйфай затларының яисә аларның гаилә әгъзаларының тормышына, сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә карата цензурасыз яисә мыскыллы булган әйтелмәләр, янаулар булырга тиеш түгел.

5.11. Шикаятьне бирү «Бердәм идентификация һәм аутентификация системасы» Федераль дәүләт мәгълүмат системасы ярдәмендә тиешле хокукны биргән очракта, контрольдә тотыла торган затның вәкаләтле вәкиле тарафыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин.

5.12. Контроль орган шикаять алынганнан соң биш эш көне эчендә шикаятьне караудан баш тарту турында карар кабул итә:

1) шикаять әлеге Нигезләмәнең 5.4 пунктында билгеләнгән шикаять бирү сроклары тәмамланганнан соң бирелә һәм шикаять бирүгә җибәрелгән срокны торгызу турында үтенечнамәне үз эченә алмый;

2) шикаять бирүгә җибәрелгән вакытны озынайту турындагы үтенечнамәне канәгатьләндерүдән баш тартылу;

3) аны биргән контрольдә торучы заттан шикаять буенча карар кабул ителгәнчегә кадәр шикаятьне кире алу турында гариза килү;

4) шикаятьтә куелган мәсьәләләр буенча суд карары булу;

5) элек контроль органга шул ук контрольдә тотыла торган заттан шул ук нигезләрдә башка шикаять бирелү;

6) шикаятьтә Контроль органы вазыйфай затларының, шулай ук аларның гаилә әгъзаларының тормышына, сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә цензурасыз яисә мыскыллы аңлатмалар, куркынычлар бар;

7) элек әлеге контрольдә тотыла торган затның шикаять белән кабат мөрәжәгать итү мөмкинлеген юкка чыгара торган шул ук предмет буенча шикаятьне караудан баш тартса һәм яңа дәлилләр яисә хәлләр китерелмәсә;

8) шикаять тиешле булмаган органга бирелгән;

9) Россия Федерациясе законнарында контроль орган карарларына шикаять белдерү буенча суд тәртибе генә каралган.

5.13. Әлеге Нигезләмәнең 5.12 пунктының 3-8 бүлекләрендә күрсәтелгән нигезләр буенча шикаятьне караудан баш тарту судка кадәр шикаять бирү нәтижәсе булып тормый һәм контроль орган карарларына, вазыйфай затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата суд тарафыннан шикаять белдерү өчен нигез була алмый.

5.14. Шикаятьне караганда контроль орган Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан расланган контроль (күзәтчелек) эшчәнлегенә судка кадәр шикаять бирүнең мәгълүмати системасын алып бару кагыйдәләре нигезендә контроль (күзәтчелек) эшчәнлегенә карата судка кадәр шикаять бирүнең мәгълүмати системасын куллана.

5.15 Шикаять тикшерү органы җитәкчесе (җитәкчесе урынбасары) тарафыннан теркәлгәннән соң 20 эш көне эчендә каралырга тиеш.

5.16. Күрсәтелгән срок егерме эш көненә озайтылырга мөмкин, түбәндәге аерым очракларда:

1) гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаять белдерелә торган вазыйфай затка карата шикаятьтә күрсәтелгән фактлар буенча хезмәт тикшерүен уздыру;

2) җитди сәбәпләр аркасында (авыру, отпуск, командировка) гамәлләре (гамәл кылмавы) шикаять ителә торган вазыйфай затның булмавы.

5.17. Контроль орган контрольлек итүче заттан шикаять биргән, өстәмә мәгълүмат һәм шикаять предметына караган документлар соратып алырга хокуклы. Контрольдә тотучы зат әлеге мәгълүматны һәм документларны соратып алу җибәргәннән соң биш эш көне эчендә тапшырырга хокуклы.

Шикаятьне карау срогы дәвамында шикаять предметына керә торган өстәмә мәгълүмат һәм документлар тапшыру турындагы соратуны вәкаләтле орган тарафыннан алынган мизгелгә кадәр, ләкин сорату җибәрелгәннән соң биш эш көненнән дә артмаска тиеш.

Контрольдә тотучы заттан шикаять предметына караган өстәмә мәгълүмат һәм документлар алынмау шикаятьне караудан баш тарту өчен нигез булып тормый.

5.18. Шикаятьне биргән контрольдә торучы заттан дәүләт органнары, җирле үзидарә органнары яки аларга буйсынучы оешмалар карамагында булган мәгълүматны һәм документларны соратып алу рөхсәт ителми.

Шикаятьне биргән зат шикаять буенча йомгаклау карары кабул ителгәнче, үз теләге белән шикаять предметына караган өстәмә материаллар тапшырырга хокуклы.

5.19. Кабул ителгән карарның законлылыгын һәм нигезләгән раслау һәм (яки) кылынган гамәлнең (гамәл кылмау) бурычы контроль органга йөкләнә.

5.20. Шикаятьне карау нәтиҗәләре буенча контроль органы җитәкчесе (җитәкчесе урынбасары) түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

- 1) шикаятьне канәгатьләндерми калдыра;
- 2) Контроль орган карарын тулысынча яисә өлешчә юкка чыгара;
- 3) Контроль орган карарын тулысынча юкка чыгара һәм яңа карар кабул итә;

4) вазыйфай затларның гамәлләрен (гамәл кылмавын) законсыз дип таный һәм асылы буенча, шул исәптән билгеле бер гамәлләр кирәк булганда гамәлгә ашыру турында карар чыгара.

5.21. Контроль органның кабул ителгән карарны нигезләүне, аны үтәү срогын һәм тәртибен үз эченә алган карары контрольдә тотылган кешенең шәхси кабинетында дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталында һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең төбәк порталында кабул ителгәннән соң бер эш көненнән дә соңга калмыйча урнаштырыла.».

8. Әлеге карар гамәлдәге законнар нигезендә үз көченә керә, ә 1.2 пункт 2023 елның 1 сентябреннән үз көченә керә торган.

Теләче муниципаль
районы Башлыгы

Н.Н. Хажипов

